

EYJÓLFUR BRAGASON

MANNAUÐUR – SÍMENNTUN – LEIÐIR TIL ÁRANGURS

Aðferðin felur í sér skipulagningu á menntun, þjálfun og öðru því sem tengist uppfræðslu starfsmanna. Með Markviss-aðferðinni fá starfsmenn og stjórnendur tækifæri til að meta sjálfir þekkingar- og færniþörf vinnustaðarins og skipuleggja þjálfun hvers starfsmanns að teknu tilliti til matsins.

SVO LENGI LÆRIR SEM LIFIR

Á síðustu öld nægði að læra til ákveðinna starfa við upphaf starfsferils, ákveðin kyrrstaða ríkti. Mikil tækniþróun hefur átt sér stað undanfarin misseri og nú dugir upphafleg menntun eða reynsla á vinnumarkaði ekki nema í takmarkaðan tíma. Símenntun eða ævimenntun er orðin nauðsynleg, hvort sem hún er undir merkjum formlegrar eða óformlegrar menntunar eða sú sem lærist mann frá manni á vinnustöðum. Persónuleg færni er orðin eftirsótt á vinnumarkaði. Í samfélagi okkar er viðurkennt að það verður að gefa fólki tækifæri til að sækja sér menntun og auka færni sína sjálfum sér til framdráttar og samfélaginu í heild til aukinnar hagsældar.

AÐILAR VINNUMARKAÐARINS

Fullorðinsfræðsla er tiltölulega nýtt orð í íslenskri tungu, í raun er merking þess tvíþætt. Annars vegar kemur fullorðið fólk í skóla og lýkur einhverju skilgreindu námi sem veitir ákveðin réttindi. Hins vegar sækja fullorðnir sér nám hjá vinnuveitanda eða hjá ýmsum fræðsluadilum. Slíkt nám er gjarnan kallað óformlegt, það veitir ekki ákveðin réttindi en styrkir einstaklinginn bæði persónulega og sem starfsmann.

Aðilar vinnumarkaðarins gerðu með sér samning á árinu 2000 en þar segir meðal annars um markmið um starfsmenntamál: „Samningsaðilar eru sammála um mikilvægi starfsmenntunar fyrir íslenskt atvinnulíf. Aukin hæfni og starfstengd menntun starfsmanna er nauðsynlegur þáttur í meiri framleiðni og bættri samkeppnistöðu íslenskra fyrirtækja. Atvinnulífið þarfnast vel menntaðra starfsmanna sem geta mætt nýjum þörfum og breyttum kröfum vinnumarkaðarins. Mikilvægt er að framboð á námi og námsefni svari þörfum atvinnulífsins á hverjum tíma.“ Í framhaldi af þessu tók Landsmennt til starfa, sem er fræðslusjóður Samtaka

atvinnulífsins og verkafólks á landsbyggðinni. Aðildarfélag sjóðsins eru nú 16 stéttarfélag innan Starfsgreinasambands Íslands (SGS) á landsbyggðinni. Þrjú aðildarféлага innan SGS til viðbótar (Flóabandalagið) standa saman að systursjóði Landsmentar sem er Starfsafli. Í júní 2005 varð Ríkismennt til með samningum fjármálaráðuneytisins og SGS og Sveitamennt í janúar 2007 með kjarasamningi á milli Launaneftdar sveitarfélaga og SGS. Á sama tíma urðu til fleiri sjóðir innan SGS með sömu markmið, að efla menntun starfsfólks með litla formlega grunnmenntun. Hlutverk þessara sjóða er að styrkja einstaklinga til að sækja sér menntun og að styrkja fyrirtæki og stofnanir til að halda námskeið eða senda fólk á námskeið. Þá hafa sjóðirnir styrkt ýmis þróunarverkefni og tekið þátt í erlendum samstarfsverkefnum.

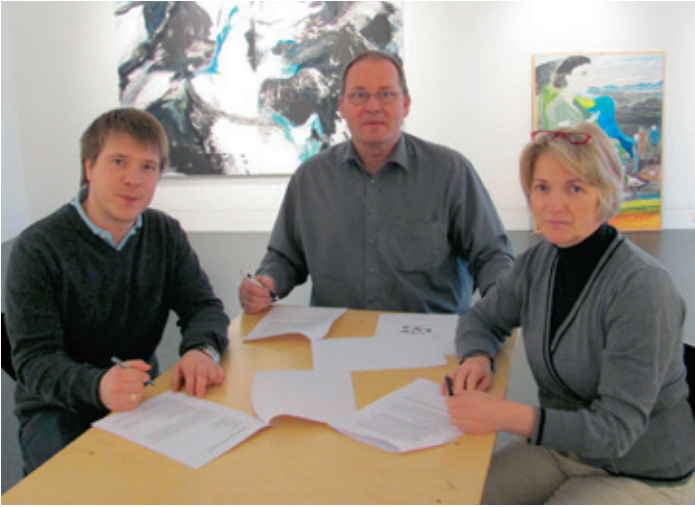
FRÆÐSLUSTJÓRI AÐ LÁNI – AÐ MARKA LEIÐINA ...

Eitt þeirra verkefna sem sjóðirnir koma að er Fræðslustjóri að láni en upphaf þess má rekja til verkefnisins Ráðgjafi að láni hjá fræðslusetrinu Starfsmennt (BSRB og fjármálaráðuneyti). Fjöldi fyrirtækja og stofnana hafa nýtt sér Fræðslustjóra að láni og hafa forsvarsmenn og starfsfólk lýst mikilli ánægju með það.

Verkefnið Fræðslustjóri að láni felur í sér að stofnanir og fyrirtæki geta fengið að láni ráðgjafa eða mannaúdsstjóra með sérhæfingu meðal annars í fræðslumálum almennra starfsmanna. Ráðgjafinn skoðar stöðu fræðslu- og þjálfunarmála fyrirtækisins eða stofnunarinnar, tekur saman það sem vel er gert og vinnur með stjórnendum og almennu starfsfólki

Eyjólfur Bragason

Samningur undirritaður.

við greiningu á fræðsluþörf. Hér fer saman greiningarvinna ráðgjafans og tækifæri til að virkja allt starfsfólkið undir faglegri leiðsögn til að meta fræðsluþörf.

Markmiðið er að eftir liggja metnaðarfull fræðsluáætlun til ákveðins tíma oft eins til þriggja ára, sem feli í sér farveg fyrir jafnt starfsmannahópa og einstaklinga til að njóta fjölbreyttra möguleika til fræðslu og starfsþróunar. Það er von þeirra sem að þessari vinnu standa að starfsfólk efla hæfni sína og fagmennsku. Það er margsannað að vinnustaðir, sem fjárfesta í fræðslu og þjálfun auka menntunarstig sitt, sem skilar sér í aukinni starfsánægju og færni starfsfólks, sem aftur leiðir af sér bættu afkomu á alla lund.

FRÆÐSLUSTJÓRI AÐ LÁNI FYRIR SVEITARFÉLAGIÐ HORNAFJÖRD

Í upphafi árs 2012 gekk Sveitamennt frá samningi við Þekkingarnet Austurlands (PNA, nú Austurbú) um að vinna heildstæða starfsþróunar- og fræðsluáætlun fyrir starfsmenn stofnana Sveitarfélagsins Hornafjarðar, en það hafði óskað eftir að fá Fræðslustjóra að láni. Verkefnið þótti afar spennandi því hér var í fyrsta skipti stefnt að gerð fræðsluáætlunar fyrir heilt sveitarfélag sem aukin heldur er tilraunasveitarfélag og rekur því til viðbótar til dæmis heilbrigðisstofnun sem annars eru reknar af ríkinu. Tveir Markviss-ráðgjafar komu frá PNA þær Bergþóra Arnórsdóttir og Ragnhildur Jónsdóttir sem hafði yfirumsjón með verkefninu. Einnig veitti Eyjólfur Bragason ráðgjafi frá Sveitamennt aðstoð við verkefnið.

Ýmsar aðferðir eru notaðar af ráðgjöfum við framkvæmd verkefnisins Fræðslustjóri að láni, algengasta aðferðafræðin

nefnist Markviss, en Símenntunarstöðvarnar hafa einkaleyfi á notkun hennar. Markviss-ráðgjafar um allt land hafa sérhæft sig í notkun aðferðarinnar. Markviss er aðferð til að vinna kerfisbundið að starfsmannaþróun í fyrirtækjum og stofnunum. Aðferðin felur í sér skipulagningu á menntun, þjálfun og öðru því sem tengist uppfræðslu starfsmanna. Með Markviss-aðferðinni fá starfsmenn og stjórnendur tækifæri til að meta sjálfir þekkingar- og færniþörf vinnustaðarins og skipuleggja þjálfun hvers starfsmanns að teknu tilliti til matsins. Aðferðarfræði Markviss var þróuð í Danmörku af samtökum iðnaðarins þar og hefur verið notuð á Íslandi síðan árið 2001.

Eftir að stofnunum á Hornafirði hafði verið kynnt verkefnið ákváðu þær allar að taka þátt í vinnunni. Stofnanir sveitarfélagsins eru átta, sjö eru á Höfn en grunnskóli er í Hofgarði í Örfæfum. Hver vinnustaður tilnefndi fulltrúa í stýrihóp en hóparnir urðu þrír. Eftir að ráðgjafarnir höfðu fundað og ákveðið hvaða Markviss-verkfæri (svo sem spurningalistar, viðhorfskannanir, starfagreiningar) yrðu notuð, fór vinnan fyrir alvöru af stað. Haldnir voru fimmtán fundir ýmist með eða án stjórnenda, vinnustaðafundir, vinnufundir, stýrihópafundir og lokafundur þar sem kynning fór fram á símenntunaráætlun sveitarfélagsins. Það má geta þess að þótt starf ráðgjafanna hafi helst beinst að almennum starfsmönnum þá varð það að samkomulagi við stjórnendur í upphafi verksins að allar áætlanir um fræðslu, einnig faglærða fólksins, yrðu settar með í símenntunaráætlunina. Símenntunaráætlunin var að lokum gefin út og prentuð á veggspjald sem dreift var á stofnanir sveitarfélagsins.

Ekki er unnt í stuttri grein að greina ítarlega frá þessu vinnuferli en víst er að mikil ánægja var með afurðina og starfsfólk sveitarfélagsins á hrós skilið fyrir þann áhuga sem það sýndi verkefninu. Starfsfólkið hefur nú sívirkt tæki til markvissrar uppbyggingar og vinnan við verkefnið hefur eflt starfsandann og mun styrkja starfsfólkið í störfum sínum og um leið bæta vinnuferli í stofnunum sveitarfélagsins.

AÐ LYKTUM

Framboð á menntun hefur aldrei verið meira en nú og vex hratt. Líkt og áður segir liggur ástæðan aðallega í breyttum áherslum í atvinnulífinu. Vinnumarkaðurinn gerir kröfur um að starfsfólk sé vel menntað og sífellt upptekið af því að viðað sér nýrri þekkingu og reynslu. Atvinnulífið er orðið það sérhæft að það kallar eftir fólki sem veit mikið um lítið, getur

SÍMENNTUNARÁÆTLUN

STARFSMANNA SVEITAFÉLAGSINS HORNAFJARÐAR

Hver litur gefur til kynna hvaða stofnun heldur námskeiðið

- Allir starfsmenn
- Leikskólar
- Grunn-tónsk. lpr.&tómst.
- Umhverfis-og framkv.svið
- Menningarmiðstöð
- Fjármálasvið/Ráðhúsið
- Heilbrigðisstofnun og heimabjónustudeild

2012 - 2013

Ágúst	September	Október	Nóvember	Desember	Janúar	Febrúar	Mars	Apríl	Mái
	Eg og starfló mitt. Gleði og húmor í vinnunni	Skyndihjálp. Fullt námskeið	Eg og starfló mitt Næring og hollusta		Fjölbreytni og hollusta í matargerð (Starfsmenn í mótuneytum)	Umhverfisvæn ræsting og meðferð sterkra efna (Allir sem vinna við ræstingur)	Skyndihjálp. Upprifjun	Eg og starfló mitt. Gíði hreyfingar	
Aðalnámskrá leikskóla Á starfsmannafundum í veturn	14.09. Haustþing SLA. Hópastarfló um 6 grunnskóla námskrár reglul. fundir		12.11. Hópastarfló og listsköpun með börnum						
15.08. Skráningarkerfi Mentor, Stjörn. & ritara. 20.08. Um einhverfu. Aðalnámskrá grsk. Hópastarfló x1 í mån.	14.08. Haustþing KSA. 14.08. Svæðisþing tónskóla. Hópastarfló um 6 grunnskóla námskrár reglul. fundir	Gegn einelti				Um ADHD		Skyndihjálp og björgun. Örygg sundfaugargesta	
	Frávæltukerfi		Eidvarnir		Gerð verkefna. Undirbúningur verkefna		Meðferð og umhirða véla		Torf—og gróðhleðsla
		Publisher I	Förvarsla gripa Starf bókavara		Förvarsla pappírs	Publisher II			
	Outlook		One skjalastjórnarkerfi I		One skjalastjórnarkerfi II				
	Heilsuefingaráætlun HSSA X1 mánuði		Fiknir og bráhyggja					Likamsbeiting í umönnun	Sérhæft endurflgning

unnið með öðrum og tekist á við nýjar kröfur. Þess vegna er ástæða til að hvetja bæði atvinnurekendur og einstaklinga til að nýta sér réttindi sín hjá fræðslusjóðum sem greitt er til.

Viðurkenning á óformlegri menntun verður æ algengari og er raunfærni, þar sem öll þekking, færni og kunnátta einstaklings til ákveðinna starfa er metin, leið til þess. Framhaldsfræðslulögin sem nýlega voru sett um fræðslu fullorðinna með stutta formlega skólagöngu að baki setur ramma utan um námsframboð og skipulagningu þess og gefur öllum sem að koma auknið sjálfstraust til að halda ótrauð fram veginn.

HVERNIG KOMA MÁ AF STAÐ VERKEFNINU FRÆDSLUSTJÓRI AÐ LÁNI:

1. Fyrirtæki/ríkisstofnun/sveitarfélag hefur áhuga á að fá Fræðslustjóra að láni. Starfsmenn fræðslusjóðanna og þeir ráðgjafar sem kynna verkefnið verða að hafa hugfast frá upphafi að kynna sér fyrirtækið/stofnunina vel, kanna stærð og umfang starfseminnar og kanna hve margir starfsmenn eigi aðild að stéttarfélagi sem tengist sjóðunum.
2. Yfirleitt er miðað við að um 65% starfsmanna eigi aðild að stéttarfélagi er tengist sjóðunum þegar ákvörðun er tekin um að samþykka verkefni. Aðildarfélög Landsmenntar, Sveitamenntar og Ríkismenntar eru 16 aðildarfélög Starfsgreinasambands Íslands á landsbyggðinni.

3. Þegar verkefnið er kynnt er rétt að benda stjórnendum fyrirtækja á að Landsmennt er í góðu samstarfi við Starfsafli, Starfsmenntasjóð verslunar- og skrifstofufólks (SVS) og RSÍ/Rafiðnaðarskólann um verkefni sem tengjast fyrirtækjum innan SA.
4. Þegar um er að ræða sveitarfélög eða stofnanir ríkisins (Sveitamennt eða Ríkismennt) getur verið um að ræða samstarf við Mannauðssjóð Kjalar, Mannauðssjóð Samflotsins v/sveitarfélaga eða samstarf við Fræðslusetrið Starfsmennt (BSRB) v/stofnanna ríkisins á landsbyggðinni.
5. Eftir að kynning hefur farið fram (skv. lið 1) er gert uppkast annars vegar að samningi á milli fræðslusjóðs og fyrirtækis/stofnunar/sveitarfélags og hins vegar verk-samningur við símenntunarstöð/ráðgjafa. Eftir að allir aðilar hafa kynnt sér innihald samninganna eru þeir lagðir fyrir stjórnir sjóðanna til samþykktar eða synjunar.
6. Þegar samþykki stjórnar liggur fyrir er skrifað undir samning, þá fyrst getur verkefnið farið af stað.
7. Eftir að ráðgjafinn hefur lokið störfum skilar hann af sér skýrslu sem afhent er á formlegum fundi þeirra sem stóðu að verkefninu. Það kemur skýrt fram í samningnum að allt er við kemur verkefninu er trúnaðarmál milli þeirra sem koma að því.
8. Fyrirtækið/sveitarfélagið/stofnunin, s.s. atvinnurekandinn hefst handa við að fylgja fræðsluáætluninni og nýtur stuðnings fræðslusjóða vegna námskeiða.

UM HÖFUNDINN

Eyjólfur Bragason starfar sem verkefnastjóri Landsmenntar. Hann vinnur að lokaritgerð til prófs í mannauðsstjórnun við Háskóla Íslands og þaðan hefur hann einnig MPA-gráðu í opinberri stjórnsýslu. Eyjólfur hefur lokið diplóma námi í stjórnun og forystu í skólaumhverfi frá Endurmenntun Háskóla Íslands. Ennfremur lauk hann prófi í náms- og starfsráðgjöf frá Háskóla Íslands og B.Ed prófi frá Kennaraháskóla Íslands. Veturinn 1974–1975 stundaði hann nám við Idrættshöjskolen í Sønderborg í Danmörku.